

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Egri Zsuzsa Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Egri Zsuzsa ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Z. Tóth Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Z. Tóth Katalin ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen sajtóhelyreigazítás iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. május 22. napján kelt 70.P.21.816/2015/4. számú ítélete ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az alperest arra kötelezi, hogy az általa szerkesztett ... internetes sajtótermékben ...-án megjelent „...” című cikkel azonos helyen és betűszedéssel öt napon belül 30 napra - vagy amennyiben az eredeti cikk továbbra is elérhető, azzal azonos ideig - tegye közzé az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás

A ...-án megjelent „...” című cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy a ... az Egészségügyi Tudományos Tanács által kutatási engedélyhez kötött tesztet végez, amelyhez nem kért hivatalos hozzájárulást.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a ... kutatásnak nem minősülő PGD-A (preimplantációs genetikai diagnosztika, aneuploidiára vonatkozó) vizsgálatot végez, amelyre a működési engedélye kiterjed."

Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (Harmincezer) - forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 56.000 (Ötvenhatezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Kötelezi az alperes által szerkesztett internetes sajtóterméket kiadó ...-t (...), hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 28.000 (Huszonnyolcezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Keresetében a felperes a ... oldalon ...-án „...” című cikkben írtak miatt az alábbi helyreigazítási

közlemény megjelentetésére kérte kötelezni:

1.

Valótlanul és megalapozatlanul híreszteltük azt a valótlan állítást, miszerint a centrumok arra is képesek, hogy ne csak egy konkrét betegségre szűrjenek, hanem mindenféle kromoszómahibára, s akkor is, ha a szülőknek semmilyen genetikai ártalmuk nincs, csak „tökéletes gyereket szeretnének”. Ezzel szemben a valóság az, hogy a cikkben említett ... csak orvosi indikáció alapján és csak az embriók életképtelenséget okozó kromoszóma rendellenességeinek feltárása érdekében végez vizsgálatot.

2.

Valótlanul és megalapozatlanul híreszteltük azt a valótlan állítást, miszerint „Az Egészségügyi Tudományos Tanács által kutatási engedélyhez kötött teszthez a klinika nem kért hivatalos hozzájárulást, mert az orvos szerint „nem igaz, hogy a vizsgálati módszer nem engedélyezett”. Ezzel szemben a valóság az, hogy a PGD-A nem minősül kutatásnak és a ... működési engedélye kiterjed a vizsgálat elvégzésére.

3.

Valótlanul és megalapozatlanul híreszteltük azt a valótlan állítást, miszerint nem lehet 2014. november 7-e óta ilyen vizsgálatot vizsgálni, ám erre csak most derült fény.

Ezzel szemben a valóság az, hogy nincsen ilyen tiltó végzés.

4.

Valótlanul és megalapozatlanul híreszteltük azt a valótlan állítást, miszerint „az idén is valamennyi lombikbébi központot ellenőrzik, és ha ennek során azt észlelik, hogy a cég továbbra is végezteti ezt a fajta perimplantációs szűrést, akkor megteszik a szükséges lépéseket. A műveletet ugyanis csak kutatási engedély birtokában végezhetik, ami egyben azt is jelenti, hogy nem kérhetnek egyetlen fillért sem érte”.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a ... által végeztetett diagnosztikai vizsgálat nem kutatás és mivel OEP finanszírozás nem létezik rá, kizárólag térítés ellenében tudja szolgáltatni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy a határozat kézhezvételétől számított öt napon belül a ... internetes sajtótermékeiben a ...-án megjelent „...” című címe alatt mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napig tegye közzé a következő helyreigazítást:

A ...-án megjelent „...” című cikkünk azon állításaival, hogy

- „Az Egészségügyi Tudományos Tanács által kutatási engedélyhez kötött teszthez a klinika nem kért hivatalos hozzájárulást, mert az orvos szerint nem igaz, hogy a vizsgálati módszer nem engedélyezett”,

- „A klinika által megbízott génlaboratórium működési engedélyét az Országos Tisztifőorvosi Hivatal visszavonta, és megtiltotta genetikai szűrés végzését, vagyis ilyen nem lehet 2014. november hetediké óta végezni...”,

- „Az idén valamennyi lombikbébi központot ellenőrzik, és ha ennek során azt észlelik, hogy a cég továbbra is végezteti ezt a fajta preimplantációs szűrést, akkor megteszik a szükséges lépéseket. A műveletet ugyanis csak kutatási engedély birtokában végezhetik, ami egyben azt is jelenti, hogy nem kérhetnek egyetlen fillért sem érte.”

azt a valós tény, hogy a ... által megrendelt vizsgálatokat végző genetikai labor működési engedélyét az Országos Tisztifőorvosi Hivatal visszavonta, abban a hamis színben tüntettük fel, mint hogyha a ... által végeztetett ún. PGD-A vizsgálatához kutatási engedélyre lenne szükség, és ezen vizsgálat elvégzését a ... részére a hatóság megtiltotta volna.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a ... ellen folyamatban volt hatósági eljárásban tiltó végzés nem született."

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte az alperes által szerkesztett sajtóterméket kiadó ...-t, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 15.874 forint perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra a Magyar Állam javára 9.000 forint, míg a ...-t, hogy 27.000 forint le nem rótt illetéket fizessen meg.

A felperes keresetét a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdésében, a Pp. 343. § (1) bekezdésében, valamint a PK 12. számú állásfoglalásban foglaltakra figyelemmel bírálta el.

Rögzítette, hogy a kereset tárgyává tett újságcikk egyrészt általánosságban tájékoztatja az olvasókat a genetikai szűrés által biztosított lehetőségekről, másrészt beszámol olyan házaspárokról, akiknek a felperes tevékenységével szemben panaszkodtak, illetve tájékoztat arról, hogy a hatósági eljárás során a felperesnek dolgozó ... működési engedélyét visszavonták és a hatóság úgy rendelkezett, hogy genetikai szűrést Magyarországon nem lehet végezni, miután az kutatási engedélyhez kötött tevékenység.

Az 1. pontban kifogásolt kijelentés tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az nem kizárólag a felperesre, hanem általában az IVF (in vitro fertilizációs) centrumokra vonatkozó állítás. Ezzel kapcsolatosan a felperesnek ugyan van személyes érintettsége, de a cikk ezen része nem a rá vonatkozó hatósági eljárásokról számol be. A felhozott konkrét esetekre figyelemmel sem állapítható meg az, hogy a cikk azt állítaná, hogy a felperesnél úgynevezett „designer baby”-ik előállítása folya. Önmagában a tökéletes gyermek „gyártására”, mint lehetőségre történő utalás sem valótlannak, sem hamis látszatot keltőnek nem tekinthető, miután ezen lehetőség bizonyos mértékig fennáll, a cikk pedig génmanipulációra, szelekcióra történő utalást nem tartalmaz.

A 2., a 3., és a 4., pontban sérelmezettek vonatkozásában azt állapította meg, hogy a kifogásolt közlések mind a felperes által alkalmazott, ugyanazon eljárásra vonatkoznak. A cikk azt az állítást tartalmazza, hogy ez a vizsgálat kutatási engedélyhez kötött, azonban a klinika nem kért ilyen hozzájárulást, ezért a vizsgálat végzését a felperesi klinikának dolgozó genetikai laboratórium részére az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatala megtiltotta. Az alperes állításai a rendelkezésre álló peradatok alapján önmagukban megfelelnek a valóságnak. Az ETT HRB általános jellegű állásfoglalása szerint a PGS vizsgálat valóban kutatási engedélyhez kötött. A felperesi klinika ilyen hozzájárulást nem kért, mivel álláspontja szerint arra nincs szükség. Az is megfelel a valóságnak, hogy az ÁNTSZ OTH a felperes által megbízott ... működési engedélyét visszavonta és megtiltotta a genetikai szűrés végzését, azaz ilyet 2014. november 7. óta nem lehet végezni.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság nem tudta a keresetnek megfelelően megállapítani azt, hogy a kifogásolt közlések valótlanak, ugyanakkor a helyreigazító közlemény szövegét a felperes által megjelölt szövegezéstől eltérően megfogalmazva, az alperest helyreigazításra kötelezte. A kereseti kérelemből és a felperes által megjelölt helyreigazító közleményből azt állapította meg, hogy a felperes azon állításokat sérelmezte a közleményből, melyek olyan klinikaként tüntetik fel, amely engedély nélküli orvosi kutatást végez és jogellenesen működik. A felperes által rendelkezésre bocsátott adatok szerint azonban ez nem felel meg a valóságnak. Kifejtette, hogy a felperes tevékenységét érintően ellentétes hatósági határozatok születtek, az ETT HRB állásfoglalásai is ellentétesek. A felperes által megbízott ... engedélyét valóban visszavonták, a hatóság a laboratórium által végzett vizsgálatokat genetikai szűrésnek, úgynevezett PGS-nek minősítette, melyet a magyarországi szabályokkal és szakmai előírásokkal ellentétesnek talált. A PGD végzése során alkalmazott array-CGH módszert szintén jogellenesnek és a szakmai szabályokba ütközőnek

találták. Ezzel szemben a felperes ellen indult hatósági eljárás eredményeképpen a felperes megrendelésére a genetikai labor által végzett vizsgálatokat a hatóság nem minősítette PGS szűrésnek, hanem azt állapította meg, hogy a vizsgálatokat a felperes megfelelő indikáció alapján végzi, így ezek PGD vizsgálatnak minősülnek. Ugyanígy ellentétesek az ETT HRB döntései is, tekintettel arra, hogy a bizottság a 2013. évi állásfoglalásában nem javasolja a rutinszerű alkalmazást, ellentétben a felperessel szemben folyamatban lévő eljárásban adott szakvéleménnyel, amely szakmailag elfogadott vizsgálatnak definiálta.

Rámutatott arra, hogy a bíróságnak nem feladata annak megítélése, hogy a vizsgálatokat jogszerűen, vagy jogellenesen folytatta-e a felperes. A sajtószervnek ugyanakkor a PK 14. számú állásfoglalás értelmében kötelessége lett volna beszámolni a felperes tevékenységével kapcsolatban született ellentétes döntésekről, az ezekből levonható ellentétes következtetésekről.

Minderre figyelemmel arra a meggyőződésre jutott, hogy az alperesi cikk azáltal, hogy az ellentétes orvosszakmai, illetve jogi megítélésű helyzetről kizárólag az egyik szempontból számolt be, a felperesre nézve kedvező állásfoglalásokat és határozatokat teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, a felperes vonatkozásában azt a hamis látszatot keltette, mintha teljesen bizonyos és egyértelmű lenne az, hogy a felperes nem a működési engedélynek megfelelően működik, illetve kutatási engedélyhez kötött, Magyarországon nem elfogadott módszerrel végzett vizsgálatokat folytat. A rendelkezésre álló peradatok ezt egyértelműen nem támasztják alá, ezért a helyreigazítás szövegét a PK 15. számú állásfoglalásra hivatkozással a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között, a keresetben foglalt szövegtől eltérően állapította meg.

A pernyertesség-pervesztesség arányát a felperesre nézve kedvezőbben, 3/4-1/4-ed arányban állapította meg. Az ügyvédi munkadíj tárgyában a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján, míg a feljegyzett illeték megfizetése vonatkozásában a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében határozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az első fokú határozat megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte.

Hivatkozott arra, hogy 2013. évben egy gondolatébresztő, problémafeltáró cikksorozatot indított el „...” címmel, melynek egyik állomása, a ...-ei írás a felperes közleményét tartalmazza és az boncolgatja, hogy mennyire diszfunkcionális a hatóság működése, ha egy tisztifőorvos jogosult a legfőbb orvosi grémium döntésével szemben határozatot hozni és engedélyezni olyan eljárás alkalmazását a meddőség kezelésében, genetikai problémák megoldásában, amely a Magyar Tudományos Tanács és a nemzetközi szakma szerint is kutatási fázisban van. Az újságcikk rögzítette, hogy a felperes ÁNTSZ engedély birtokában végzi tevékenységét. A perben sérelmezett írás ennek a cikknek a folytatása. Következtetéseinek levonására a ... (névváltoztatás folytán ...) működési engedélyét visszavonó határozat tartalma okán került sor. Kifejtette, hogy a felperes tevékenysége szorosan összefonódott egy olyan másik vállalkozással, melynek tekintetében a közvetlen befolyást biztosító, családi alapon működő kapcsolat a cégalapításból levezethető, minden további nélkül a hatósági diszfunkcióból fakadó éles hangú bírálatot válthat ki a tényekből levont, egységes logikai láncba beépíthető következtetésből. Az újságírótól nem várható el magas szintű cégjogi ismeret, de a megismerhető működési adatok, hatósági intézkedések alapján megfelelő következtetést levonhat, bírálatot fogalmazhat meg, ezért nem valósulhat meg a való tények hamis színben feltüntetése. Tény, hogy a ... - melynek megbízója a felperes volt, aki ezen cég működése tekintetében közvetlen befolyással rendelkezik, 2015. márciusig ugyanaz a személy mindkét vállalkozás ügyvezetője - működése körében olyan hiányosságok, hibák merültek fel, mely miatt az illetékes hatóság a működési engedélyét visszavonta és kifejezetten megtiltotta az array-CGH technikával végzett PGS szűrések végzését, a PGD vizsgálatok esetében azonnali hatállyal

megtiltott az array-CGH technika alkalmazását. Ezért a cikkíró okszerű következtetéseket vont le a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jog keretében. Önmagában nem helytálló a felperesnek arra hivatkoznia, hogy nem végez kutatási engedély nélkül engedélyhez kötött tevékenységet, miután a felperes vizsgálati módszere az ETT HRB részéről nem támogatott. Az, hogy ezek a műveletek kutatási engedély birtokában végezhetők és ezért pénz kérni nem lehet, olyan közlések, amelyek nem tartalmaznak helyreigazításra alapot adó tényállítást, mint ahogyan a cikk azon része sem, hogy idén valamennyi lombikbébi központot ellenőriznek, és ha ennek során észlelik, hogy a cég továbbra is végezteti ezt a fajta preimplantációs szűrést, megteszik a szükséges intézkedéseket. Álláspontja szerint a sérelmezett írás értékítéletet fogalmazott meg, a rendelkezésre álló tényekből belső logikai lánc szerint vont le következtetéseket olyan témában, amely széles körű társadalmi érdeklődésre tart számot.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az alperes fellebbezése részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem korlátai között bírálta felül. Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása során irányadó jogszabályokat ítéletének indokolásában ismertette, ezért azokra a másodfokú bíróság csupán visszautal.

Az első fokon eljáró bíróság a jogvitában helytálló tényállást állapított meg, azonban az annak alapján meghozott érdemi döntésével és levont következtetéseivel a másodfokú bíróság nem értett egyet.

Helyesen került sor annak tényként való rögzítésére, miszerint a felperesi gazdasági társaság működteti a, továbbá a felperes és a ... székhelye és ügyvezetője azonos személy. Nem volt vitatott az sem, hogy a felperes részére a PDG-A vizsgálatokat a ... végezte, melyet a ... üzemeltet.

A másodfokú bíróság megítélése szerint azonban a fentiekől függetlenül nem állapítható meg az, hogy a kereseti kérelem harmadik pontjában megjelölt, a felperes által sérelmezett közlés a felperesi cégre, illetőleg az általa működtetett ...-re vonatkozna. A cikk azt állítja, hogy a génlaboratórium működési engedélyét az Országos Tisztifőorvosi Hivatal visszavonta, amely egyrészt megfelel a valóságnak, ezen túlmenően pedig a kifogásolt közlés kizárólag a géndiagnosztikai laboratórium működésére vonatkozik. Ekként az alperes fellebbezési érvelésében hivatkozott közvetlen befolyást biztosító, a cégszólásokból levezethető családi kapcsolatok figyelembe vétele mellett sem állapítható meg az, hogy a közlés a felperest érintené. A felperes szövegkörnyezetéből kiemelve tette helyreigazítás iránti kérelme tárgyává a sérelmezett mondatot, nem rá utaló részt vonatkoztatott magára, így az adott közlést illetően igényérvényesítési jogosultsága nincs.

A negyedikként kifogásolt közlés vonatkozásában az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy nem állapítható meg az, hogy a kijelentés valótlan lenne. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a közöltek a felperesre nézve sértőnek sem tekinthetők. Helyreigazításra nem adhat alapot a cikk azon közlése, miszerint az idén valamennyi lombikbébi központot ellenőriznek és ha ennek során azt észlelik, hogy a cég továbbra is végezteti ezt a fajta preimplantációs szűrést, akkor megteszik a szükséges lépéseket. A kifogásolt mondat első része nem a felperesre vonatkozik, második része pedig - a tisztifőorvos ...-i tájékoztatásából kitűnően - olyan, nem minden alapot nélkülöző, megengedett következtetésnek minősül, amely közlések vonatkozásában a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget a helyreigazítás elrendelésére.

A keresetben másodikként sérelmezett kijelentés tekintetében ugyanakkor a rendelkezésre álló peradatok alapján a Fővárosi Ítéltábla azt állapította meg, hogy valótlanul híresztelte azt az alperes, hogy a ... olyan kutatási engedélyhez kötött vizsgálatokat végez, amelyhez nem kért hozzájárulást, mivel a felperes által működtetett klinika által végzett úgynevezett PGD-A vizsgálatokhoz kutatási engedélyre nincs szükség. A 2014. november 12-én kelt, az ETT HRB szakértői véleményében foglaltak szerint a felperesi kft. olyan PGD-nek minősülő vizsgálatokat végeztet, mely nem tekinthető szűrésnek (PGS), miután azt nem minden betegnél, hanem csak orvosi indikációra végzik. A vizsgálat indikációjának felállítása a jogszabályoknak és a szakmai szabályoknak megfelelően történt, a vizsgálati leletek kizárólag aneuploida vonatkozásában közöltek eredményt. A CGH módszer ma már szakmailag elfogadott vizsgálat az aneuploida tekintetében. A dokumentációban fellelhető leletek alapján minden esetben kizárólag aneuploida vizsgálatra került sor, monogénes megbetegedésre nem történt vizsgálat, a PGD vizsgálat során az embrió sejtjeinek szétválasztása a születendő gyermek valószínűsíthető megbetegedései megállapítására irányult. A 2014. november 28-án a Budapest Főváros Kormányhivatala által meghozott végzés a fenti szakvélemény alapján tényként állapította meg, hogy a felperesi Kft. a preimplantációs genetikai diagnosztikai és szűrővizsgálatra irányuló tevékenységét a működési engedélyében, a jogszabályoknak és a szakmai szabályoknak megfelelően végzi.

Minderre figyelemmel a másodfokú bíróság a felperesi kereseti kérelem 2. pontjában foglalt helyreigazítás iránti igénynek adott helyt, a PK 15. számú állásfoglalás rendelkezései alapján biztosított lehetőséggel élve a helyreigazítás szövegének a jogsértő közlések kereseti kérelem tükrében történő összefoglaló, pontosított átfogalmazásával.

Határozatában a kérelem és ellenkérelem korlátai között ennek megfelelően állapította meg a helyreigazítás szövegét, melynek közlésére az alperest határidő tűzésével kötelezte.

Megjegyzi továbbá a másodfokú bíróság, hogy az Országos Tisztifőorvos ...-én kelt, a ...-nek címzett állásfoglalásában írtak, mely szerint a preimplantációs genetikai szűrést kutatási engedély nélkül ténylegesen végző szolgáltató, a ... molekuláris genetikai laboratórium működési engedélye visszavonásra, az ott végzett vitatott tevékenység megtiltásra került, a 2. pontban megjelölt közlés valótlanságát nem érintik, tekintettel arra, hogy a felperesi társaság PGD-A vizsgálatot végez. A szakmai állásfoglalás alapján az aCGH módszerrel végzett preimplantációs genetikai szűrés (PGS) végezhető kizárólag kutatási engedély birtokában.

Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság határozatának részbeni megváltoztatására a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint került sor.

A perköltségviselés tárgyában a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint határozott. Annak figyelembe vételével, hogy a kereset lényegét érintően összefoglalóan került sor a valótlan híresztelés és a valóság megállapítására a helyreigazítási közleményben, a Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség arányát $2/3-1/3$ -ad arányban állapította meg, az alperes javára kedvezőbben. A másodfokú döntés eredményeként megváltozott pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel ekként a másodfokú bíróság mérlegeléssel, a felperes terhére 20.000 forint összegű elsőfokú, a másodfokú eljárásban pedig 10.000 forint összegű, azaz 30.000 forint összegű ügyvédi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltséget állapított meg, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdésében, (5) bekezdésében, 4/A. §-ában foglalt rendelkezésekre. A felperes kereseti kérelme folytán a 600.000 forint pertárgyérték alapul vételével (Itv. 39.§. (3) bekezdés b) pont) 36.000 forint összegű kereseti és 48.000 forint összegű jogorvoslati illeték (Itv. 42.§ (1) bekezdés a) pontja, 46. § (1) bekezdés) összesen tehát 84.000 forint eljárási illeték került megelőlegezésre a tárgyi illetékfeljegyzési jog okán. Ennek kétharmad részét köteles

viselni a felperes, míg a fennmaradó 28.000 forintot az alperesi kiadó köteles az állam javára megfizetni. Az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezés a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. március 1.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő